

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Kort Begryp Des Levens Ende Der Devghden Vande Weerdighe Joanna van Randenraedt Geestelycke Dochter Onder de Bestieringhe der Societeyt Iesu

**Huysmans, Daniel
Nerrincq, François**

T'Antwerpen, 1690

I. Capittel.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38005

LEVEN ENDE DE UGHDEN
 Van de Weerdighe Dienerſſe Godts
IOANNA
 VAN
RANDENRAEDT
 E E R S T E D E E L
 Verthoonende den Loop van haer Leven.
VVereldts Leven van IOANNA.

DE jonghe jaeren ſijn ſeer dickwils voor-
 boden ende ſpieghels van den vol-
 ghenden ouderdom, ſeght den Wij-
 ſeman: t'welck in IOANNA gheſchiet is.
 Om dit oogh-blijckelijcker te bethoonen, ſal ick
 d'eerſte jaeren van haer jonghe jeught in verſchey-
 de leden verdeelen.

E E R S T E C A P I T T E L

I. §.

Van haer Gheboorte tot haer ſevenſte jaer.

HAeren Vader was den Heer *Cornelius van Ran-*
denraedt, naeder-handt Raets Heer van Gel-
 der-landt: haere Moeder Vrouwe *Livina vander*
Merren: uyt deſe wiert ſy gheboren in de Prin-
 celijke ſtadt Bruffel den 18. van October
 1610. Sy wiert op den ſelven dagh ghedoopt
 in

7
in de Kercke van de H. Gudula : ende over de
Vonte gheheven van den Heer *Ioannes Baptista*
Kerremans Schouteth van Mechelen , wiens Nichte
fy was ; ende van Vrouwe *Guilielma vander Mer-*
ren haere Moeye , Huyfvrouwe van den Heer *Gui-*
lielmus de Grijsperre , Raedts-Heer in den Raedt
van Staten , ende Secreten Raedt.

Sy wiert naer haeren Peter ghenoomt IOANNA
BAPTISTA : doch aenghesien men onghewoon is in
Neder-landt , BAPTISTA te vervoeghen by naemen
van Vrouw-menschen , (t'welck nochtans in Ita-
lien ende elders ghemeyn is ,) noemen ick haer
alleenlijck JOANNA.

Haere Godtvruchtighe ende Voorfichtighe Ou-
ders , wetende dat aen de eerste op-voedinghe
der Ionckheydt seer veel ghelegghen is , heb-
ben dit kindt bevolen aen een seer Godt-vreesen-
de Dienst-maecht : de welcke , naer dat sy den tijdt
van neghen jaeren , dit Dochterken loffelijck op-
ghebrocht hadde , het Cloosterlijck leven aen-
ghenomen heeft by de Annunciaten tot Venlo.
Dese Lof-weerdighe dienst-maeght leerde dit Kin-
deken t'samen spreken , en t'samen al stamelen-
de dickwils herhaelen de hooghweerdighe na-
men van I E S U S en M A R I A , beneffens vele kley-
ne en soete Ghebedekens , dienende om in dit
teer ende onnoosel herteken krachtighe voncx-
kens t'ontsteken van een brandende ende volko-
men liefde tot Godt , ende sijn H. Moeder.
Daer-en-boven trachtete de selve Dienst-maeght
in dit sieltjen , t'welck haer bevolen was , een
teere liefde tot de Maeghdelijcke reynigheydt
in te drucken : tot dien eynde dickwils ver-
tellende , hoe de HH. *Catharina* , *Barbara* , *Agatha* ,
en

en meer andere, door den Maeghdom Godt ten
hooghsten behaeght hadden. Sy forghde even neer-
stelijk dat het kindt niet handelen oft spelen en
soude, met schadelijck oft ontuchtigh gheselschap:
sonder ophouden aenprijsende de begheerte van
op 't aldervolmaeckste Godt te behaeghen, en den
Hemel voor de aerde, den Schepper voor de
scephels te stellen. Waer door het gheschiet is, dat
IOANNA nauwelijcks het leven ghenoten hebbende,
wenschte op het spoedighste 't selve te verlaeten,
om by IESUS onder 't gheluckigh ghetal der Maegh-
den te moghen leven.

Van de selve Dienst-maeght verstaende, dat
den Heylighen *Petrus* de sleutels des hemels had-
de, socht JOANNA sijne vrientschap te winnen,
daeghelijcks jet lesende 't sijnder eere. Sy bekent
in haere schriften, niet te kunnen ghenoech uyt-
drucken den lof van dese Dienst-maeght, ende be-
leydt, dat sy haer seer verbonden is. Sy wenscht
dat alle Dienst-maeghden, aen wie de sorghe
der Kinderen bevolen wordt, soodaenighe wae-
ren: ende dat alle jonghe Kinders soo luysterden
naer de Godtsdienstighe onderrichtingen, die als-
dan in-ghedruckt worden, ghelijck sy in haere
kindtsheydt naer dese gheluystert heeft. En voor-
waer de Kinders hebben groote reden om haer
Ouders en dienst-boden te loven, en te ghebe-
nedijden, van de welcke sy in haere eerste
jaeren Godtvruchtelijk op-ghebrocht zijn: en
vanden anderen kant groote reden van klaegen,
als de Ouders oft dienst-boden gheen behoorlijk
toesicht op de kinders en hebben. Want sy door
het een tot haer eeuwich welvaeren, ende door
het ander tot haer eeuwich ongeluck gheleydt
worden.

Niet

Niet meer in ouderdom ghevoordert zijnde als tot vijf jaeren, ende by gheleghentheydt mede gheleydt wordende naer 't Sermoon, hoorde sy predicken, hoe dat Godt op verscheyde manieren tracht de Sielen tot hem te trecken: sommighe met een goude keten, dat is, door de hope des Hemels; sommighe met een ijfere, dat is, door de vreesse der Helle; sommighe met een syde koordeken, t'welck den Predikant seyde te wesen de liefde Godts: welke leeringhe bewesen ende ghegrondt wierdt op de woorden van verscheyde Heylighe Vaders. Dit Sermoon heeft aen JOANNA in soo groote jonckheydt soo wel bevallen, dat sy van alsdan wenschte niet ghetrocken te worden, dan met het syde koordeken van liefde. Doch sy wilde vorder weten, waer in dat dese liefde bestondt. Men seght haer in sijn selven vast te hechten aen Godt alleen, ghelijck de voor-noemde Heylighe Maeghden ghedaen hadden, soo den Predikant oock wijdt en breedt verklaert hadde. Dit wel ghevat hebbende, en was sy niet gheruyst, oft sy moest met dit koordeken van liefde teenemaek aen Godt vast ghehecht worden, om hem alleen te behaeghen. Sy bekennt eenvoudelijck, 't sedert dien tijdt, haer herte op Godt ghevestight te hebben, sonder dat te verdeelen aen jet anders. Nochtans om in soo hoogh-verheven voor-nemen sekerder te vol-herden, stelde sy haer selven, ende naementlijck haere reynigheydt in de bewaernisse vande Koninghinne der Maeghden: op dat MARIA de selve onghehendert bewaeren soude, tot dat sy die met uyt-druckelijcke belofte voor ewigh aen Godt soude op-draeghen. Dit aldus ghedaen

daen zijnde , bevondt sy sich volkomentlijk ghe-
ruft : hier door bespeurende , dat dit aen de H. Ma-
ghet aenghenaem was : ende haer betrouwen vastelijck stellende op de Moederlijcke bewaerenisse
van MARIA , heeft haer van als-dan voor Moeder
verkoren , en allen den tijdt haers levens voor
Moeder ghehouden.

Hier naer heeft sy begonst haer meer en meer
tot Godtvruchtighe Oeffeninghen te begheven :
schouwende de menschen , en sich verberghende ,
daer sy konde ; om met Godt in de eenigheyt be-
quaemelijcker te moghen handelen.

En ghemerckt dat d'oprechte liefde Godts me-
de-brenght eenen heylighen haet van het lichaem ,
ende t'samen de begeerte om de quaede genegent-
heden des selfs te stutten , voelde JOANNA seer
merckelijcken drift om eenige dagen van de weke
te vasten. De Moeder, dit niet willende gedooghen,
seyde , dat sulckx aen den Biecht-vader moest ghe-
vraeght worden : ende heeft haer Dochterken me-
de-gheleydt naer de Kercke der Societeyt JESU , om
te biechten , ende desen oorlof te versoecken. Den
Biecht-vaeder antwoorde op het versoeck van JO-
ANNA, dat hy te vreden was , dat sy alle nachten
van de weke soude vasten. Waer op JOANNA ant-
woorde , dat andere menschen oock niet en aten
by nachten ; maer en heeft even-wel gheen
voordereu oorlof verkregen. Sy dan , siende
dat haeren wensch niet en wierdt vol-daen , ver-
trock al suchtende uyt den Biecht-stoel. Niet-te-
min sy was soo vernuft , dat sy om haer lichaem
te versterken , jet anders heeft weten te vinden
't welck aen het vasten niet wijcken en moest ,
brekende over al de gheneghentheden tot spijs
ende

ende dranck, (die de jonckheydt ghemeynelijck
 soo gheerne in-volght) ende noyt spijsse nuttende
 sonder verstervinghe. Soo groot ende verstandigh
 is somwijlen de liefde, oock in soo onrijpe jaeren.

Haeren Vaeder seyde eens tot haer: IOANNA,
 als ghy sult grooter zijn, sal ick u ten Houwe-
 lijk gheven aen eenen Man. Hoe! ten Houwe-
 lijk, seyde sy: is dan Christus oock ghetrouwt
 gheweest? Als den Vaeder antwoorde, neen: sey-
 de IOANNA, soo en sal ick dan oock niet trouwen.
 Maer hoorende dat de Moeder Christi met den
H. Ioseph ghetrouwt was gheweest: en wist niet wat
 hier op segghen, en stondt heel verstelt. Sy on-
 der-socht, nu vanden eenen, nu vanden anderen
 hoedaenigh dat dit houwelijk gheweest was. En
 verstaende dat MARIA was Maeght ghebleven, oock
 als sy ghetrouwt was: Vraeghde van haer Vaeder,
 oft hy haer oock soude houwelijcken, gelijk MA-
 RIA getrouwt is gheweest, ende badt hem, indien hy
 dit niet en konde toe-segghen, voort-aen niet meer
 te spreken van trouwen.

Ick verfwijghe meer dierghelijcke kinderlijcke
 en godtvruchtighe ghevallen: hier alleenlijck
 by-voeghende t'gheen sy van haere kindtheydt
 gheschreven heeft met dese woorden. *O wonder-
 lijcken Heere! hoe neemt ghy u vermaeck met de kin-
 deren der Menschen! Och of ick noch soo onnoasel
 waere! en met u soo kinderlyek konde handelen, als
 ick was, ende handelde in mijn onnoosele en kinder-
 lijcke jaeren!*

*Van haer sevenste, tot ontrent acht-
thiende Jaer.*

DAeghelijckx was sy tegenwoordigh in't Hey-
ligh Sacrificie der Misse, biddende in dier-
voeghen, dat sy diende tot een voor-beeldt ende
sonderlingh vermaeck van alle, die haer aen-sa-
ghen. Waerom vele sich bevalen in haer ghebedt :
ende onder andere oock sommighe Priesters. Een
van dese Priesters verklaerde, dat hy alles ver-
kreegh, wat hy door dit Kindt van Godt versocht.
Sy dit erghens verstaende, thoonde seer groot mis-
noeghen in foodanighe belijdenisse: en noch ander-
mael jet sulckx hoorende, seyde : *Het dunekt my
betaemelycker, dat de Priesters voor my bidden, als iek
voor de Priesters.*

Haer vermaeck van dese jaeren was van God-
delijcke saecken te handelen met andere Dochter-
kens, ende haere godtvruchtighe oeffeningen aen-
de selve mede te deylen : wenschende met alle
vermoghen die te trecken tot de liefde van haeren
Beminden.

Ghekomen zijnde tot haer neghenste jaer,
als-wanneer haere Dienst-maeght de sorghe van
dit kindt, ende te saemen de Wereldt verliet :
wierdt sy van haer Ouders in een Clooster besteedt
tot Maeseyck, om aldaer de goede zeden te lee-
ren : maer sy is naer acht maenden, om haere on-
ghesontheydt ghenoodtsaeckt gheweest naer Ru-
remonde te keeren, ende wierdt aldaer in een
Fransche Schole ghestelt. Sy dede goeden voort-
ganck in dese taele : ende verthoonde in een
Schouw-

Schouw-spel de H. *Clara*, te saemen sich ghene-ghen voelende om al haer leven Clarisse te zijn: want sy noch veel vroegher by haer selven ghestelt hadde, de wereltd te vluchten, ende eenighen geestelijcken staedt te omhelsen. Welck voor-nemen soo vast ghevesticht was in haer gemoedt, dat sy van al-dan verscheyde lijf-kastijdingen aen-nam, van de welcke in het tweede Deel verhandelt sal worden. Dese begheerte vermeerderde door het lesen van Geestelijcke Boecken; jae oock door de woorden van haeren Vader, den welcken sy eens hoorde segghen, dat het meestendeel van sijns Moeders kant gheestelijk gheworden was. Want dese woorden in haer eenen prikkel veroorsaecten om haer naeste Bloedt naer te volghen, niet sonder vele traenen van teerigheydt des gemoedts: denckende dat sy gheen-sins weerdigh en was, om tot soo groot gheluck te gheraecken, ende nochtans daeghelijcks biddende, om hier toe, al-hoe-wel onweerdigh te moghen komen.

Haer elfste jaer ghepasseert sijnde, heeft sy verkregen de jonste van haeren lieven Saligh-maker in de Communie t'ontfanghen. Door welcke nuttinghe sy haer eenighsins gheluckigher achtete op de aerde, als de Heyligen zijn in den hemel: ghemerckt dat JESUS aldaer niet ghenoten en wordt, op soo wonderlijcke maniere. Ten is niet wel beschrijvelijck met wat soete t'samen-spraecken sy desen Goddelijcken gast onderhouden heeft, als sy wesentlijck hem ontfongh.

Sy wierdt op desen selven tijdt ghewaer een inwendighe aen-spraecke van de Alder-heylichste Maeghet in deser voeghen. *Mijn lief kint volli gy*
al

al u leven Maghet blijven, ende sijn eenen Enghel met vleesch bekleedt, ghelyck ghevveest sijn die, en die (de welke genoemt wierden) en aldus volherden: Ick sal u toeven, ghelyck ick dese ghetoeft hebbe. Door dese in-spraecke voelde JOANNA uytterlijke gheneghentheydt tot de eeuwige Reynigheyt, en groote begheerte om haer selven door Belofte hier toe te verbinden: maer en dierf het selve niet bestaen, niet wetende, of haer jonghe jaeren dit vermochten.

Van dien tijdt af, communiceerde sy by-nae alle Sondaeghen, en Heyligh-daeghen: op de welke sy sonderlingh de eenigheyt behertede, ende schouwde allen onnoodighen handel met menschen, sich altijdt meer en meer met Godt bekommerende. Sy voelde groote voldoeninghe in't lesen van fekeren boeck, ghe-naemt *Het Gulde Vierroock-vat*, handelende van de ghemeynsaemheydt met Godt. Daerom wenschte sy jemandt te vinden, om voorder in dese wetenschap onder-wesen te worden: die sy naeder-handt ontmoedt heeft. Welck haer dede segghen: *Soo goedt is onsen minnelijcken Godt, dat als hy in een Siele jet beghint, noyt ontbreken en sal van't selve te vervoorderen, ende te vol-maecken, als den mensch de Goddelijcke gratie niet en weder-staet.*

In haer veerthiende jaer vonden haer Ouders gheraedigh haer naer Chimay te senden, tot haeren Cosijn, die Gouverneur van die plaetse was: om aldaer minnelijck den wereltschen handel te leeren, tusschen menighvuldigh besoeck van aensienelijcke persoonen, soo Mans als Vrouwen. Sy was hier in (ghelijck in alle andere dinghen) onderdaenigh aen den wille van Vader ende Moeder

der : al-hoe-wel inwendelijck dit huys ende dit gheselschap verfaeckende , en niet twijfelende , oft sy soude de wereltd meer haeten , hoe sy die meer soude kennen. In desen strick ghestelt sijnde , midts dat de gaeven van haeren geest , ende lichaem onghemeyn , ende groot waeren , ende haeren bevallighen handel aen een jeder aen-genaem , hoorde sy dickwils van haer Houwelijck spreken : t'welck sy onghemerckt liet voorby-gaen , als eene faecke die haer niet en raeckte. Sy was ghenootfaeckt te wesen in de samen-handelinghen oock daer-men songh ende danste , die sy niet ontvluchten en kost : maer schouwde de selve soo veel als het moghelijk was : meer vernoeghen in haer kamer vindende met Godt en met Geestelijcke boecken , als in alle by-wesen der menschen. Sy bekent in haer nae-gelaeten Schriften , dat sy in dit huys , bemerckende de groote liefde , die de menschen thoonden tot malkanderen , hier door krachtelijck verweckt wierdt , om alle haere liefde te hechten aen Godt. En eenighe ontuchtigheydt bemerckt hebbende , heeft sy soo groot misnoeghen van de wereltd ghevoelt , dat haer docht , oft door de lichaemelijcke , oft door de Geestelijcke doot , haestelyck aen de wereltd te moeten sterven. Sy bedanckte Godt , dat hy haer in dit geselschap genaedelijck bewaert hadde , sonder hem te vergrammen. Walghende dan van soodaenighe wooninghe , en verlanghende , om aen de wereltd te sterven , versocht sy naer den tijdt van vierthien maenden , om te moghen weder-keeren naer Ruremonde. Sy heeft dit verkregen : maer is terstont naer Brussel ghesonden , om te wonen by
haere

haere Moeye ende Meter : alwaer fy luttel tijds verbleven heeft.

Weder-ghekeert zijnde naer Ruremonde ende naer het huys van haere Ouders, als fy fefthien jaeren oudt was, kreegh fy als-dan inshelijckx verscheyde aen-spraecken. Om die te vluchten ende aen-te-nemen eenen beteren ende langh gewensten staedt van leven, tot den welcken haere jaeren haer ghenoeghsaem dochten te wesen, gonck fy te biechten by eenen Eerweerdighen Pater Minder-Broeder, op den Feest-dagh van de Heylige Ursula, tot welke Heylige, met alle haer Gheselschap, fy van haer eerste kindtsheydt seer toe-ghedaen was, om dat dese Maeghden ten opsicht van de Christene Religie, ende volstandige liefde tot de Maeghdelijcke Reynigheydt soo weerdighlijck haer bloedt vergoten hadden. Sy verklaerde aen desen Biecht-vader haere gheneghentheydt tot het gheestelijck leven: den welcken antwoorde, dat fy op dit stuck, t'welck van soo ghewichtigh ghevolgh was, haer rijpelijk moeste bedencken, en wel over-legghen, oft den geestelijcken staedt haer gediensstiger ter saligheydt soude wesen, als den wereltlijcken: ghemerckt dat-men in't ghene de saligheydt raeckt, altydt het beste, en sekerste moet aen-vatten. Moet dit in ghesien worden, seyde JOANNA, soo en valt'er niet lanck op te peysen: want het blijckelijck is, dat den gheestelijcken verre over-treft den wereltlijckē staedt: en verklaerde voorder haer ghesintheydt en begheerte van te leven en te sterven in de Orden der Arme Clarissen. Waer op den Biecht-vaeder, t'zy tot beproevinge, t'zy door andere reden, scheen te oordeelen, dat de-
sen

sen Reghel te strengh was, ende dat sy beter verkiefen soude den Reghel der Annonciaten, stellende acht daghen, om sich daer over te beraeden met Godt. Welck JOANNA ernstelijck ghedaen hebbende, ende daer over alsdan willende sprecken met den voorseyden Biecht-vader, verstondt (niet sonder haer ghevoelen) dat hy ghestorven was.

Niet langh daer naer, wierdt sy bevanghen met over-groote dorrigheydt, ende verlaetentheydt van alle ghevoelijcke devotie: 't welck haer vremdt en ten uytterste pijnelijck was. Soo dat sy nauwelijckx en wist, wat doen, oft laeten. Sy pafeerde gansche daghen en nachten in't ghebedt, vergeselschapt met overvloedige traenen, en swaere Lijf-kastijdinghen: doch alles sonder eenighen troost te bekomen. Dies niet-teghen-staende, heeft sy stantvastelijck acht volle Maenden in dese Oefeninghen vol-herdt, sonder te verflauwen in haere voorighe begheerte, kloppende sonder ophouden aen de deure der Goddelijcke bermhertigheyt, en op sijne goedtheydt en ghenade betrouwende sonder verhoort te worden. Daer-en-tusschen ondersocht sy sorghvuldelijck de oorsaecke van dit swaer ende lastigh Kruys: ende bevondt dat sy een in-vallende gheneghentheydt tot eenen Jonghman, die nochtans niet ontuchtigh en was, te seer inghevolght, en niet terstont verstootten en hadde. Sy liet haer dan voorstaen, dat dese menschelijcke gheneghentheydt, al-hoe-wel sonder mengelinghe van eenigh quaedt, waerlijck en met redende oorsaecke was van soo bittere, ende langh-durende pijnen: ghemerckt dat sy wist, dat Godt alleen haer herte gheheelijck besitten wilde. Sy

C

heeft

heeft dan ganschelijck van haer verstootten soodaenigh beletsel van haeren vorighen soeten handel met Godt: haer selven plichtigh bekent voor sijne ooghen; ende hem ghelooft ende ghebenedijdt, dat hy soo Vaederlijck, en soo ghenaedelijck haer gheleert hadde, hoe neerstelijck dat sy haer herte bewaeren moest van alle liefde der Schepselen.

3. §.

Sy doet belofte van eeuwige Suyverheydt, oudt zijnde ontrent achtiën jaeren.

NAer de doot van haeren Biecht-vaeder, en hadde sy aen niemandt haer gheneghentheydt tot het Cloosterlijck Leven kenbaer ghemaect: want sy bevondt sich over vallen met eene schaedelijcke beschaemtheydt, van dese begheerte tot het Clooster aen een ander te verclaeren, ende bleef vele maenden woelen in dese vermijtheydt, niet-teghen-staende dat de bedecktheydt des ghemoedts, inwendelijck in de Siele haer groote smerten veroorsaecte. t' Welck anders niet gheschieden en kost: ghemerckt dat sy een op-set ghemaect hadde van tot het Clooster te komen, ende door dese stil-swijghentheydt, gheene middelen en ghebruyckte, om tot dit eynde te gheraecken: midts den eersten ende principaelsten middel was, haere gheneghentheydt aen den Biecht-vader te openen.

Sy handelde met Godt naer ghewoonte, niet alleenelijck by daeghen, maer oock by nachten veele uren bestedende in het over-dencken des levens

levens ende lijdens des Salighmaeckers : ende ghemerckt dat sy hem noemde, ende hiel voor den waerachtighen lief-hebber haerder Siele, die sy alleen moest beminnen, ende gheheelijck aenhanghen, streelde sy haer selven in haren gheest met de verbeeldinghe van het aenstaende Kloosterlijck leven : maer door vermijtheydt en gongh sy gheene weggen in om hier toe te komen. Sy was in haer ghepeysen Religieuse van *S Clara*, maer, by ghebreck van openinghe, en gongh sy niet voorder. Haer ghebedt was, dat de Goddelijcke Majesteydt soude ghedient wesen van haer t'ontfanghen onder het ghetal, niet van sijn besondere Vriendinnen (want sy daer toe sich onweerdigh kende) maer van sijn verworpenste Slavinnen: dat haer uysterste voldoeninghe soude wesen, haer leven te moghen waeghen, en den laesten druppel bloedts te vergieten, tot eenighe getuyghenisse van haere weder-liefde, dat hy voort-aen haer met gheen sonderlinghe vertroostinghen en soude voorkomen in dit tijdelijck leven, maer veel en swaer lijdens toe-schicken, ende vereeren met een deel van sijnen bitteren Kelck, oock met de Martelie, beneffens de noodighe sterckte, om alles naer sijnen Goddelijcken wensch te verdraeghen : dat sy begheerde liefde met liefde te vergelden : en ghemerckt dat de liefde die Godt bewesen hadd' in sijn Menschwoordinghe, bitter lijdens, schandighe doot, overtolligh was ; dat het als nu haeren keer was, van met sijnen bystandt te lijdens, al wat sy kost verdraegen, en te worden een volmaeckte offerhande van haere schuldighe danckbaerheydt : dat sy door dit opsicht wenschte t'aenvanghen het

armste leven dat'er ergkens te vinden is. Dit alles was goedt, maer krachteloos: soo lanck als den mondt ghesloten bleef, en niet en opende, daer t'herte soo naer snackte. Verblijvende in dit pijnigh stil-swijghen, en nochtans trachtende haer bedruckte en over-laeden Siele te verlichten, oordeelde hier toe dienstigh te wesen sonder uyt-stel eeuwige belofte van suyverheydt aen Godt te doen: om soo ten minsten met eenen bandt aen haeren wel-beminden vast-ghebonden te wesen, en als ten deele de banden van het Clooster-leven te voor-komen.

Middeler-tijdt wierdt sy van verscheydc Iongh-mans ten Houwelijk versocht, maer te vergeefs; midts dat sy daer toe niet ghestelt en was, oft naer Siel, ten opzicht van haer onveranderlijk voor-nemen; oft naer Lichaem, uyt reden van haere onghesontheydt, waerschijnlijk spruytende, soo uyt d'inwendighe quellighen, als d'uytwendighe strengigheden. Want sy was door dese soo verre ghekrenckt, dat al-hoe-wel sy niet te bedde lagh, nochtans naer het oordeel der Medecijn-Meesters, niet lanck en kostt leven, ten waere dat dese ghesteltenisse haest veranderde. Dese kranckheden des lichaems en hebben even-wel haeren gheest niet kunnen brenghen tot het achter-laeten van haere ghewoonelijcke oefeningen, die sy oordeelde te wesen een bequaeme bereydinghe tot soo lanck-gewenste belofte van eeuwige Suyverheydt. Welcke belofte sy ten lesten ghedaen heeft in de Kercke der Societeyt JESU den 18. Julij, 1627. naer de Communie. Dit gheschiedt zijnde, is sy terstondt van alle haere lichaemelijcke kranckheden genesen gheweest: als oft haeren

haeren Goddelijcken Bruydegom: door het wedergeven der ghesondtheydt aen sijne Bruydt betoonen wilde, hoe aenghenaem dat hem dit Houwelijck was. Daer en-boven, voelde sy aengaende dese aenghenomen Belofte een sonderlinghe gherusttheydt in het binnenste haerder Siele, die noyt tot het eynde haers levens en is gestoort gheweest. Naer het verhael van dese Goddelijcke jonste schrijft sy dese woorden: *Och hoe sal ick Godt ghenoechsaemelijck kunnen bedancken? de langhe eeuwighbeyt is daer toe voor my veel te kort, ende mijnen niet ganschelijck onbequaem.*

4. §.

IOANNA wordt on'rent haer neghenthiende jaer ontfanghen in d'Ouden der arme Clarissen.

DE belofte van Suyverheydt en heeft niet alleen verdreven de siekten des lichaems; maer oock de swackigheydt des ghemoedts. Want ontsteken zijnde door grooten jever om by desen bandt de banden van Armoede en Ghehoorsaemheydt te verwoeghen, ende aldus meer vereenight met haeren Bruydegom, en aen hem ghelijcker te zijn; heeft sy aen haeren Biechtvader, en aen meer andere, ten vollen gheopenbaert haere begheerte.

Sy verkoor tot Biecht-Vaeder eenen Eerweerd. Pater Minder-broeder, aen den welcken sy eene Generaale Biecht dede: om gheheelijck bekent, ende aldus beter bestiert te worden. Desen, verstaen hebbende haere gheneghentheydt, oordeelde, dat sy, al-hoe-wel nu ghesondt, al te

teer was, om arme Clarisse te worden : segghende , dat Godt op den ghestelden tijdt haer soude aen-wijfen , wat maniere van leven , dat hy van haer versocht. Voorts onder-soeckende haere maniere van bidden , bevondt , dat sy tot noch toe niet onder-wesen en was in de konste van het inwendigh ghebedt , dan van Godt alleen : door het in-volghen van soete invallen , ende aen-spraecken met Godt. Overfulckx vondt sy gheraedigh tot haeren voortganck , dat sy onder-richt soude worden in de maniere van dese handelinghe met Godt : haer in dese konste voor Meesterse aen-wijfende Vrouwe *Catharina Vrtigosa* , Priorinne op't Munster , die sy om haer uyt-stekende deught ende erarentheydt , sonderlingh bequaem kende tot dit Ampt. Sy begoft dan te bidden , sich stellende in de teghenwoordigheydt Godts , en over-denkende eenigh stuck van ons Gheloof , met het ghebruyck van de dry krachten haerder Siele , ghelijck sy gheleert wierdt : ende dat met soo ghelukkighe uyt-komste , dat sy hier in met lichtigheydt ende smaeck veele uren over-brocht , ende dat den tijdt haer altijd te kort viel , hoe lanck hy oock duerde. Soo dat sy gheen onder-richtinghe meer noodigh en hadde , om den tijdt wel over te brenghen : ghemerckt dat Godt oock self haeren Meester was , die als dan met haer noch minnelijker handelde , ende sy met hem. Sy en heeft even-wel niet nae-ghelaeten de onderwijfinghen van haere aen-ghewesen Meesterse te hooren , ende te volghen : want haer vermaeck was , haer naer den wille van een ander te voeghen , en over al te ghehoorsaemen : soo
hier

hier naer meer sal blijcken. Sy verklaerde oock aen dese Meesterse haer voor-nemen tot het Clooster : de welcke inſghelijckx oordeelde dat dit leven haer te ſwaer en te laſtigh ſoude vallen.

Weynigh tijdt daer naer, heeft ſy haer op-ſet aen haeren Vaeder, ende oock aen haere Moeder kenbaer ghemaect : de welcke beyde ſeer verbaest ende bedroeft waeren door deſe tijdinghe: doch hebben ten leſten den ghewenſchten oorlof vergunt, den welcken JOANNA op haer knien vallende, vierighlijck verſocht. Sy is dan voorts ſonder moeyte, vanden Provinciael ontfanghen gheweest : want ſy vande Moeder des Clooſters, ende vande Ghemeynte het Jae-woordt heymelijck verkregghen hadde, eer ſy den oorlof van haere Ouders verkreegh.

Hoe luttel Ouders vindt-men, die als ſy een eenigh kindt aen Godt op-draeghen, dit ſoo ſuyverlijck doen, dat d'eyghen liefde en de Wereldt gheen deel en ſtellen van deſe wenschelijcke, ende Heylighe offerhande! Al ſijn de Ouders Godtvreeſende, en al en willen ſy ſoo prijſelijck voor-nemen niet beletten, ſy gheven nochtans deſen oorlof dickmaels alleenlijck met den mondt, en gheensints met het herte, naementlijck als de kinders van natuere wegghen bevalligh, en wel begaeft zijn : ende verkrencken aldus grootelijckx haere verdienſten; die ſy door deſe offerhande voor Godts ooghen ſouden bekomen. Jae, als de kinders nu tot eenigh Clooſter ontfanghen zijn, wenden ſy verſcheyde uyt-ſtellen en beletſelen voor, ſeer ſchaedelijck aen de Siele die de kinders konnen om-ſetten, van Godt af-trecken,

en

en tot verderffnisse brenghen. JOANNA heeft met meer andere jet dierghelijckx moeten onder-staen: want als de tijdinghe aen de Ouders aen-gebracht wierdt, dat sy spoedelijck ontfanghen was: in plaetse van gheluck-biedinghe, heeft sy moeten de traenen sien, het suchten ende misbaer hooren, van Ouders, van Huys-ghenoten, ende van Vrienden: met foo-daenighen storm, dat sy bekennt, noyt te vooren van de menschen foo veel gheleden te hebben, dan op desen tijdt.

Hier by wiert aen-ghewendt, al wat bedenckelijck was, om haer van het Cloosterlijck leven af-te-treken, of ten minsten haer dapperlijck te beproeven, oft haeren gheest wel ghegrondt was. Sy wierdt hier toe naer Brussel, en elders naer haer Maeghschap ghesonden, tot haer groot misnoeghen: segghende dat dusdaenighe beproevinghe, niet met Weereldtsche, maer met Gheestelijcke Persoonen gheschieden moest. Maer den Biecht-Vaeder dit verstaende, seyde: gaet vrijelijck daer sy u seynden, Godt sal stercker trecken, als de Weereldt, ende alles wel bestieren. Hier op is sy ghehoorsaem gheweest aen haer Ouders.

Te Brussel wesende, verstaet sy, dat desen Biecht-Vaeder, op wie sy in dese teghenwoordighe tochten alder-meest betrouwde, oock ghestorven was. Dan sy en liet dit swaer en onverwacht hert-sweer niet blijcken, maer vertreckende van't gheselschap naer een kamer, ende sich ter aerden worpende voor haeren Godt, badt hem met vele traenen, dat ghemerckt hem ghelieft hadde haer t'ontrecken de menschelijcke hulpe van haeren Biecht-Vaeder, hy alleen haeren bestierder ende Raedts-man soude ghelieven te wesen

sen

fen aengaende den staet des levens die sy verkiesen moest. Hier by voeghende : *O lieven Heere! wat magh dat oock zijn, dat ghy die uyt dese VVereldt haelt, die my tot een Religieus leven soecken te voorderen? Is dit uwen wille niet, laet my dat weten, en mijnen wille sal over een komen met den uwen.* Sy vondt haer Siele gheruft in dit gebedt, in het welck sy haer gheheelijck overgaf, om te volbrenghe al wat Godt van haer soude schicken: niet anders wenshende als den Goddelijcken wille, aengaende den staet haers levens te verstaen, ende den selven uyt te wercken.

S. S.

IOANNA wordt Gheestelijcke Dochter tot haer
twintighste jaer.

SY hadde besondere devotie ende betrouwen op de Heylighe Moeder Anna, op wiens Feestdagh sy naermaels oock ghestorven is: ende om desen Feestdagh weerdighlijcker te vieren, volherde sy s'nachts te voren tot den morgen-stont in haer ghebedt. In dit ghebedt was sy seer uyt-gestort in traenen, ende sy versocht den goddelijcken bystandt in haere tegenwoordighe bekommeringen, raeckende den staet haers levens: alswanneer haer van Godt wierdt inghegeven, soo haer docht, het alderbeste voor haer te wesen, dat sy gheestelijcke Dochter soude worden: want dat sy aldus de suyverheydt onderhouden, ende oock de armoede ende ghehoorsaemheydt konde oeffenen, daer sy seer begheerigh toe was: ende boven dien seer behulpsaem en voordeeligh aen haeren naesten konde wesen.

D

IOAN-

JOANNA, eu wiert door dese inspraeck niet luttel verftelt: want fy noyt voor defen en was ghe-neghen gheweest, maer altijd af-keerigh van die maniere van leven. Nochtans offerde fich oock daer toe, in dien dit den Goddelijcken wille was: verfoeckende van Godt dat fijnen wille haer ten vollen mocht kenbaer ghemaect worden, naementlijck door de Priorinne, aen de welcke fy nae de doodt van haeren Biecht-vader, volghens fijn bevel, onderdaenigh moest wesen. Sy was al-dan te Brussel ten huysen van haere Vrienden: ende fiet, smorghens vroegh, op den dagh van de Heylighe *Anna* wordt haer eenen brief vande voorseyde Priorinne toe-ghebrocht, in-houdende dat haeren echtighen roep was, Gheestelijcke Dochter te worden, ende alle Cloosterlijcke ghedachten te verlaeten. Men kan wel dencken hoe vrent dat desen brief aen IOANNA ghevallen is. Haer viel in, oft dese Priorinne door het aendringhen van een ander wel mocht op ghemaect wesen, om sulcks te schrijven: soo niet, dat fy door haer den wille Godts konde kennen, ende haer ghehoorsaem moest zijn, ghelijck haeren Biecht-vader bevolen hadde: doch even-wel dat-men soo lichtelilck niet en behoorde te steunen op het oordeel van eene Vrouwe, in eene saecke van foodanigh ghewicht, daer de saligheyt der siele van hanght. Nu scheen haer dit leven, alhoe-wel Gheestelijck, te swack, om haere vrome liefde tot Godt te bewijfen: nu docht'et haer bequaemer als het Cloosterlijck, om by de sorghe van fijn eyghen siele, de liefde tot den naesten te voeghen, ende vele menschen tot Godt te trecken. Meteen wordt IOANNA leed eenen gheweldighen

dighen strijdt, Godt biddende, sonder op-houden, omijnen wille noch opentlijcker te moghen verstaen.

Hier op wordt haer eenen tweeden brief van de Priorinne behandicht, inhoudende, dat het ghene sy inden voor-gaenden gheschreven hadde, niet en was haer eyghen, of eenigh menschelijck oordeel, maer enckelijck Godts bestieringhe, die begeerde dat sy geestelijcke Dochter soude worden: toe-seghende dat sy aen haer dies aen-gaende breeder kennisse soude gheven, als sy naer Ruremonde soude weder-ghekeert zijn.

Door desen tweeden brief wiert JOANNA noch meer verstelt: ende sy pooghde haeren wederkeer naer Ruremonde te verhaesten, om met de Priorinne breeder te handelen. Tot Ruremonde weder ghekomen zijnde, gonck sy voor al naer de Priorinne, om den inhoudt van haere brieven opentlijcker uyt haeren mondt te verstaen. De welke aen JOANNA verhaelde, hoe dat eene dochter (sonder te segghen, wie) van Ruremonde naer Brabant verrocken was, met opset van naer Vlaenderé te reysen: maer komende te Scherpen-heuvel, ende aldaer biddende voor't seer vermaert ende miraculeus Beeldt vande H. Maghet van de selve we erom naer Ruremonde gestiert was, sonder haeren weg te vervoorderen: ende dat om eene jonghe Juffrou (die haer in den gheest vertoon wierdt, ende die sy andersins niet en kende) behulpsaem te zijn, in het kleedt van Geestelijcke Dochter aen-te-nemé. Dat de selve Dochter van de Heylighe Maghet aldaer oock verstaen hadde, hoe dat dese Juffrou op het kloosterlijck leven seer versint was: maer noyt hier toe en soude komen: beneffens andere

verholentheden, aen-gaende den persoon van JOANNA, die niet anders en konden geweten worden, dan alleenlijck door Godts in-spraecke: dan seyde de Priorinne, dat het de weerdighe *Agnes van Heilsbagh* was, die van de Moeder Godts dit alles verstaen hadde.

Dese *Agnes* was in groot-achtinghe van alle de Stadt, om haer verheven deughden, gemeynschap met Godt, kennisse van verborghen saecken, ende andere merck-teecken van uyt-muntende deught. Sy was Gheestelijcke Dochter onder de bestieringhe der Societeyt IESU: Sy en hadde gheene kennisse van IOANNA, ende sy en was aen IOANNA oock niet bekent, dan alleenlijck van aensien. Want gemerckt dat de Moeder van JOANNA eenen priester van de selve Societeyt voor Biecht vader haelde, soo was JOANNA oock dickwils in dese Kercke gheweest, verghefselfchappende haere Moeder gelijk Dochterspleghen te doen. Aldaer hadde sy dickwils met vernoeghen de sedigheydt van AGNES aen-merckt, ende vreught ghenomen uyt haere besondere ghestichtigheydt, maer nochtans de selve noyt aen-gesproken. JOANNA hadde over lanck ghewenscht, ende van Godt versocht, om onder de bestieringhe van eene Godt-minnende ende volmaecte ziele te moghen leven: ende hadde achter-dencken, oft haer ghebedt nu verhoort was, ende oft dese AGNES van Godt gestiert wierdt om haere lanck-ghewenste Meesterisse te wesen.

Ten lesten alle de voor-gaende saecken die haer soo te Brussel als te Ruremonde over-ghekomen, ende die te Scherpen-heuvel gheschiet waeren, rijpelijck over-legghende: ende niet konnende
achter-

achter-haelen dat jet menschelijckx oft bedriege-
lijckx hier onder schuyde : voorts van haeren
kant veerdigh om Godts wille te volghen, die haer
foo beduydelijk ende wonderlijk aen-ghebrocht
wierdt, heeft sy met een rechtsinnighe ende suy-
vere meyninge vastelijck ghestelt den wille Godts
met den eersten te vol-brenghen, alle voor-gaen-
de ghepeysen des Kloosters af te legghen, ende
'tGheestelijck Leven t'aenveerden, dat Godt van
haer versocht. In welck voor-nemen sy volle rust,
ende onuyt-sprekelijke vreught des herten ghe-
voelde.

Sy heeft dan spoedelijck ghesproken, ende ken-
nisse ghemaect met de voorschreven AGNES, de
selve tot haer Meesterse verkiesende : ende door
haer bestieringhe alles doende veerdigh maecten
om de wereltsche kleederen af te legghen, ende de
gheestelijcke t'aenveerden : al-hoe-wel dat de Ou-
ders van IOANNA naer dit onverwacht voor-nemen
niet en luysterden, ende den oorloft tot dese veran-
deringhe weygerden. Want JOANNA wel wist, dat
haer Ouders haestelijck door Godts in-gheven
tot de versochte toe-stemminghe souden beweecht
worden. Ende soo is't oock gheschiet : want naer
dat JOANNA op den dagh van't Heyligh Cruys-
Verheffinge, dat is den 14. van September dit voor-
nemen besloten hadde, ende naer dat haere Ou-
ders op den selven dagh seer weygherigh vielen,
om dit spoedigh voor-nemen van haere Dochter
toe te staen, hebben sy nochtans op den volgen-
den dagh, men weet niet hoe, het selve vrijwil-
lijghelijck in-ghevolght, tot over-groote blijchap
van JOANNA : ende twee daeghen daer naer, te
weten, op den 17. September 1630. als-wanneer

de ghedachtenisse van de wonden vanden Heyli-
ghen *Franciscus* gheviert wordt, heeft sy het swert
kleedt aen ghetrocken, ende is al-dan van Vader
ende Moeder naer de Kercke der Societeit IESU
vergheselschapt gheweest, al-waer sy met vernieu-
winghe van haer Belofte sich aen Godt op-geoffert
heeft, ende is alle haer leven onder de bestierin-
ghe der Societeit ghebleven.

Door dese veranderinghe tot een gheestelijk
leven was *JOANNA* ten alder-hooghsten ver-
heught, ende voelde in haere verkiesinghe van
leven, oft om beter te segghen, in het invol-
ghen van de Goddelijcke verkiesinghe, seer groo-
te gherusticheydt, die alle den tijdt van haer leven
noyt en is ghestoort gheweest. Sy hadde oock be-
sonder behaeghen in d'ootmoedigheyt van haere
kleedinghe, die aen de kleedinghe van Oude
Vroukens seer ghelijck was: want de Gheestelijc-
ke Dochters in die tijden veel ootmoediger klee-
deren, ende veel verschilligher vande werelt ge-
bruyckten, als men heden-daeghs siet. Dese klee-
dinghe, die aen de werelt, ende oock aen *IOAN-
NA* vrent viel, behaeghe haer dies te meer, hoe
sy dienstigher was om met de werelt te spotten.
Ter wijlen dat *IOANNA* met volle blijfchap al-
les begoft te schicken tot een volkomen Gheeste-
lijk leven, is'er een groote stoorringhe ende
groot tempeest op-ghestaen, onder alle soorten
van menschen: die dese onverwachte verande-
ringhe van *IOANNA* voor lichtveerdigh ende on-
gherijmt uytghescholden hebben, sonder weten-
schap van de redenen, die haer hier toe beweeght
hadden. Tis een jeder bekent, naementlijck aen be-
stierders der Zielen, dat somwijlen de Klooster-
lijc-

lijcke verfintheydt van eenen mensch , seer lof-
 felijck ende Heylighlijck , in een ander , jae oock
 in een Weereldts leven magh verandert worden :
 waeromen kost dit soo wel aen JOANNA niet ghe-
 beuren , als aen menighe andere ? Waer om dan
 haer veroordeelt , die gheen ander opficht in dit
 werck en hadde , als suyverlijck Godts bestie-
 ringhe in te volghen , die haer scheen genoech-
 saemelijck bekent te wesen ? Maer nochtans ghe-
 lijck het lichtveerdigh ende ongherijmt oordee-
 len , onder de menschen seer ghemeyn is : Soo
 is dese verkiefsinghe van JOANNA dapperlijck van
 alle kanten beschimpt geweest. Groot en kleyn
 sprack schamperlijck van dit gheval : men toon-
 de haer over al met de vinghers , als men haer
 sagh : men seyde , dat sy niet en hadde konnen
 de gheneghentheydt ende teerigheydt tot Vaeder
 ende Moeder overwinnen : ende aen dese soo seer
 ghehecht was , datse om haer Ouders wille dit sach-
 ter leven ghestelt hadde , voor haeren roep tot
 het Klooster : men streeck andere vremde von-
 nissen , die ieder een uyt-smeest naer sijn ghesint-
 heydt Ende dat niet alleenelijck in 't heymelijck,
 maer oock in 't openbaer , daer vele Menschen
 vergaedert waeren , ende daer IOANNA self som-
 wijlen teghenwoordigh was , die alsdan ghenoot-
 saeckt wiert dese lasteringhen t'aenhooren , ende
 te ghedooghen dat alle d'ooghen des omstaen-
 ders tot haer ghekeert wierden. Soo lichtveerdigh
 ende soo redeloos sijn d'oordeelen der men-
 schen.

Hier teghen was JOANNA inwendelijck ghe-
 ruft in haeren aenvangh , ende verskert in haer
 ghemoedt van teghen den ghetrouwe ende vol-

macc-

maeckte ghelijck-vormicheydt van haeren wille met den Goddelijcken niet het minste misdaen te hebben : die het enckel wit was van dese veranderinghe. Dus verdroegh sy alles verduldelijck : doch niet sonder groot ghevoelen des herte midts dat Godt hier door konde vergramt worden. Ende sy vondt oock reden , soo haer dochte , om haer selven neerstelijck t'onderfoecken , of zy misschien eenighe oorfaecke van verarghenisse aen jemandt ghegheven hadde : ghemerckt dat soo wel Gheestelijcke , als Weereltlijck , haer soo vinnighlijck teghen was. Tusschen dese quellinghen nam sy haeren toevlucht tot *Maria* , wiens beeldt in de Kercke der Minderbroeders gheert wierdt : ende biddende voor dat beeldt , verkrijght sy wonderlijck haeren ghewenschten troost. Want haer docht , datse hoorde uyt dit Beeldt : *Wel Ioanna ghy zijt bedruckt , om dat men u ontrouvvigh oordeelt aen uwen roep : en hebbe ick het naedencken van ontrouvv niet moeten lijden , als ick ontfanghen hebbende vanden Heylighen Gheest , soo verre ghebrocht ben , dat mynen Brudegom self my vvilde verlaeten?*

Hier door krachtelijck versterckt wesende in haer aenghenomen maniere van leven , ende grootelijcks verweckt om alles , niet alleene-lijck met verduldigheydt , maer oock met blij-schap te verdraeghen : heeft sy Godt bedanckt , dat hy haer weerdigh kende , met *Christus* , ende met sijn Heylige Moeder op-spraecke te lijden : ende heeft den tijdt verbeydt , die Godt gestelt hadde , om de rechtsinnigheydt van haeren keus aen alle menschen kenbaer te maecken.

Oft het tot Godts glorie gheweest is , dat **J O-
ANNA**

ANNA buyten t'Clooster verblijven soude, ende of 'er in haer leven klaere merck-teecken en zijn, dat sy naer Godts roep gheleeft heeft, sal den Leser kunnen oordeelen uyt dit verhael. Ick mach wenschen, dat alle, die eenen staedt van leven aenveerden, soo eenvoudelijck ende recht-sinnighlijck hier in voortgaen, ghelijck JOANNA voort-ghegaen is.

GHEESTELYCK LEVEN VAN JOANNA

NU kom' ick voorder ende ick gaen verhalen: dat my in't gheestelijck leven van IOANNA dienstich schijnt te wesen soo tot ghedachtenisse als onderwijsinghe der Naer-komelinghen.

TWEEDE CAPITTEL.

Van haer twintighste tot haer dertighste Iaer.

SOo haest als JOANNA Gheestelijcke Dochter gheworden was, wierdt haer van de voornoemde Priorinne tot Meestersse van haer geestelijck leven aen-ghewesen de weerdige *Agnes van Heilsbagh*. Het welck haeren Biecht-vader gheerne toestont: om dat dese *Agnes* eenen spieghel van alle deught was, ende seer bequaem om een jonghe Maghet in de gheestelijcke volmaecktheydt te vervoorderen.

AGNES gaf terstont aen IOANNA de oeffeninghen van het inwendigh ghebedt, beneffens de tijt-verdeelinghe van gheheel den dagh: om in alles naer de deught ende naer de ghehoorsaemheydt voort te gaen, ende niet ghedreven te worden door eyghen-sinnigheydt.

E

Ende